

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben negyedévre . . . 3 korona.
 Egészévre . . . . . 12 „
 Vidéken: negyedévre . . . 5 „
 Egészévre . . . . . 20 „

László József és Popovits Gyula
 laptulajdonosok.

Harsányi Sándor
 felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Csapó-utca 9 sz. — Telefon : 275
 Kéziratok nem adtnak vissza.

41 és 39 százalék.

Debreczen, június 5.

Sulyos, nagy számok ezek s két szomorú igazságot hirdetnek. Magyarország lakosságának 41 százaléka nem bírja a magyar nyelvet és 39 százaléka nem rendelkezik az írás-olvasás tudományával. Ez a legujabb és legpontosabb kimutatás, melyet nem ajánlhatunk eléggé az intézőkörök és a magyar társadalom figyelmébe.

Lépten-nyomon hirdetjük a magyarság szupremációját ebben az országban, féltékenyen őrizzük alkotmányos jogainkat, szabadságainkat, és nap-nap után hallhatunk sovinizmustól duzzadó frázisokat a magyar faj vezető-szerepéről. — S mikor mindezekkel a külsőségekkel szemben odaállítják a rideg, biztos tényt, hogy az ország lakosságának kisebbik fele, valami kilencz millió ember még csak nem is érti az állam nyelvét, mely gazdaszalonak éppenséggel nem mondható. E kilencz millió ember közül legalább hat teljesen ki van szolgáltatva a nemzetiségi izgatók propagandájának s így természetes,

hogy nap-nap után gyöngül szívükben a kapocs, mely a honpolgárt a hazájához fűzi.

A nemzetiségek által lakott vidékeken levő felekezeti jellegű népiskolák vezetősége — még ha nem is hajlik a pánszlávizmus felé — első sorban a felekezeti jellegre és érdekekre fektetik a súlyt, a magyar nyelv ott másodrendű kérdés és egyéb érdekeknek mindig alárendeltetik. Dicséret a kivételeknek, de kivétel bizony kevés van. S mindaddig, míg az állam erőteljesen fel nem karolja a nemzetiségek iskoláiban a magyar nyelv ügyét és szigorú konzekvenciával forszirozza az iskolák államosítását és új állami iskolák felállítását: eredmény alig várható.

A másik megdöbbenő adat az, hogy a népesség 39 százaléka nem tud írni, olvasni. Az írás-olvasás tudása tekintetében országunk leghátul van a kulturállamok között s bizony még mindig nem konstatalható, hogy ezen a téren valamelyes változás állott be. A falusi ember ma is éppen úgy nem küldi iskolába a gyerekeit, mint annakelőtte s

millió és millió ember él e hazában akik a legprimitívabb s egyuttal legszükségesebb tudást is nélkülözik. Hogy milyen nagy kárára van ez a körülmény az ország erkölcsi és anyagi erejének, azt nem szükséges már fejtegetnünk, tudja ezt mindenki, mert kézenfekvő dolog.

Pedig ezen a nagy bajon apró eszközökkel lehetne segíteni: az iskoláztatási kötelezettségről szóló törvény pontjait szigorúan meg kell tartani. S a mi a fő, a legnagyobb szigorúsággal kellene ellenőrizni a községek előjárásait, hogy betartják-e az előirt formában az iskoláztatásról szóló törvényeket s azon közegeket, akik ebbeli kötelességüknek nem felelnek meg: irgalmatlanul büntetni kell. Mert az analfabeták e tengernyi számát az okozza, hogy ezer számra van Magyarországon olyan község, melyeknek előjárása fittyet hány az iskolatörvénynek s esze ágábau sincs arra ügyelni, hogy pontosan iskolába járnak-e a tankötelesek.

Nincs egy ága a közigazgatásnak, melyet olyan könnyen vesznek

„A Szabadság“ tárczája.

Poétasors.

Arczom izzó, lázas tűzben ég,
 Pedig pirulni neki vón' oka.
 Nagy Istenem: hát mikor lesz elég?
 Még meddig tart az átkos Golgotha?
 Mit vétettem nagy Isten ellened,
 Hogy elvesztettem lelkem álmait?
 — Szegény fiu: behorpadt melledet
 Már ütheted, nincs mit keresned itt!

Vagy átokra nyílik csak ajakam,
 Vagy esőndes és nyugodt vagyok nagyon.
 Bohó mesékkel áltatom magam,
 S háborgó lelkem így csitítgatom:
 — Ne sirj fiu, megtörtént máshol is,
 A szerelmed lett hűtelen csupán.
 Poétasors! Átélted máskor is,
 Mit keseregsz elvesztett fény után?

— Poéta sors? Hát néked áldozom
 Lelkem nyugalmát mindörökre én?
 Nagy áldozat! Elvesztett álmokon
 — Hiába tombol örült szenvedély.
 Ha elveszett: már vissza sohse tér,
 Csak szenvedés, mit dusan kamatoz;
 Erős levágott lombozat helyén
 Csak mostoha a rügy, mi fakadoz.

Egy-egy pohár, mit tivornya között
 Az indulat ezer darabra zuz:
 Egy-egy esők: mely festékbe öltözött:
 Mi kábultságból a mámorba huz.
 És feledem, hogy a világba van
 Egyéb is, mint mi esalfa és mi kores
 S mámorba dölve biztatom magam:
 Ne sirj fiu, hisz csak poéta sors!
 Szebenyei József.

Asszonybüszkeség.

Írta: Szini Péter.
 (Folyt. és vége.)

Egy napon, — ma is borzadva emlékezem reá, — az apám behívott a felső szobába és így szólt hozzám:

— Sára lányom, férjhez fogsz menni, mert el is jött az ideje, azután meg elég volt már ebből a békéltelenségből. A feleségemet folyvást kisebbited, legyalázod mások előtt. Tovább nem tűröm ezt az állapotot. Kenyeres Mihály megkérte ma a kézedet tőlem. Derék fiu, jómódu, boldog lehetsz vele!

Mintha egyszerre minden vérem a fejembe toltult volna, majdnem a földbe süllyedtem apám kijelentésére. Hogyan? A mostohám régi szeretőjének legyek én a felesége? Az egész falu népe tudja, hogy régi viszony köti össze őket. Még

el sem ment katonának Kenyeres Mihály, mikor már mindenki tudta, hogy szoros szerelmi viszonya van Piros Rébékkel.

Megtántorodtam, azután megeredtek a könyeim. Sirva omoltam édesapám lábaihoz.

— Apám, édesapám! Hát meg akar ölni? kérdeztem erősen dobogó szívvel.

Az apám elfordult tőlem, haragos szavakkal mondta, hogy csak ne is tiltakozzam. El van végezve, hogy Kenyeres Mihályné leszek. Nem tűr meg semmi ellenmondást.

Mit tehettem én, a szegény védetlen leány? Kimentem az édes anyám sirjához s ott könyörögtem enyhületet sajtó szívemre. Tudtam, hogy halálom lesz ez a kényszerítés; tudtam, hogy a mostoha eszelte ki ezt, hogy annál élesebb tört verjen a szívembe.

Borzasztó napokat éltem át az esküvőig. Lázadó lelkem többször ösztönzött öngyilkosságra. Inkább meghalni, mint élni egy szeretetlen férj mellett! De jó édesanyám tiszta emléke mindig visszatartott az örvénytől. Találkozni óhajtottam vele a másvilágon s nem akartam kizárni lelkemet a mennyei üdvösségből.

Felesége lettem a mostohám szere-

mint ezt s ha ezt a bűnös hanyagságot a felsőbb hatóságok fokozott szigorúsággal ki nem irtják, csak nőni fog, folyton nőni a magyar analfabéták száma.

POLITIKAI HIREK.

A delegáció ülése.

Budapest, június 5.

(Saját tudósítónktól.) A magyar delegáció ma déli 12 órakor *Andrássy Gyula* gróf elnöke alatt teljes ülést tartott. A delegátusok nagy számban jelentek meg a rövid ülésre, a melyen megjelent *Goluchowski Agenor* külügy-miniszteren kívül a közös kormány minden tagja és annak kísérete.

Andrássy Gyula gróf megnyitván az ülést, napirendre került a hadügyi és tengerészeti költségvetés harmadszori olvasása.

A delegáció végleg elfogadta a költségvetéseket és ezzel a napirend ki is volt merítve.

Az elnök végül bejelentette, hogy az összeegyeztető hetes albizottság *Percezel Dezső* delegátust választotta meg elnökül és felkérte e bizottságot, hogy a két delegáció határozatainak összeegyeztetéséről tegyen jelentést a majdan összehívandó teljes ülésnek.

Ezzel az ülés véget ért.

A képviselőház munkarendje. Mint fővárosi tudósítónk értesül, a képviselőháznak még egész június hónapban lesz dolga. Mihelyt ugyanis elintézték a tegnapi ülésen bejelentett kisebb törvényjavaslatok tárgyalását, a most bizottságokhoz küldött ügyeket intézik el. Így még a nyári szünet előtt tárgyalják le a Temes-Béga szabályozásáról és a Láng Lajos által tegnap benyújtott helyi ér-

dekü vasutakról és végül a műegyetem kiegészítéséről szóló törvényjavaslatokat. Ezek előkészítése és letárgyalása teljesen igénybe veszik a júniust.

Debreczen a mult hóban.

A közigazgatási-bizottság ülése.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, június 5.

Debreczen sz. kir. város törvényhatóságának közigazgatási bizottsága tegnap délután három órakor tartotta rendes havi ülését, melyen a távollevő *Puky Gyula* főispán helyett, *Simonffy Imre* kir. tanácsos, polgármester elnökölt. Jelen voltak a bizottság tagjai közzül az elnöklő polgármesteren kívül: *Komlóssy Arthur* főjegyző, *Latinovics Mihály* m. kir. állami főmérnök, *Fauszt Elek* kir. pénzügyigazgató, *Csánky Viktor* kir. tanfelügyelő, *Sárváry Gyula* dr. főorvos, *Abrahám László* tiszti főügyész, *Galánffy János* dr. kir. ügyész, *Aczél Géza* főmérnök, *Bészler Károly* árvaszéki elnök, *Király Gyula* tanácsnok, *Szabó Károly* jegyző, *Horváth István*, *Nemes Kálmán*, *Popper Alajos* dr., *Szilágyi Imre* és *Márk Endre*.

A közigazgatási bizottság ülésének tárgysorozatot ezuttal is a rendes havi jelentések képezték, melyeket minden vita nélkül, egyhangulag vett tudomásul a bizottság.

(Polgármesteri jelentés.)

Komlóssy Arthur főjegyző terjesztette elő a polgármester május hóról szóló jelentését, mely szerint a mult hóban 278 egyént tartóztattak le lopásért és rendőri kihágásért. Büntetve lett rendőrileg 275, eltolonczoltatott 48 és kiutasítva lett 18

egyén. Iparigazolvány és engedély 37 esetben adatott ki és e ezimen 400 korona folyt be a házipénztárba.

A helyőrség áll 2258 emberből 706 lóval. Utóállítatott a mult hóban 15 helybeli, 39 idegen hadköteles. Allami adó fejében befizettetett 135.730.52 korona, hadmentességi díjban 1587 kor. 19 fillér. A községi bíróság ügyforgalma 329 darab, ebből elintézve 322.

(Árvaügyek.)

Bészler Károly árvaszéki elnök jelenté, hogy gondnokság alatt jelenleg 5766, gyámság alatt 5689 egyen áll. Iskolaköteles ezek közül 1468. A gyám-pénztár készpénze 315.138 kor. 80 fillér.

Beadvány 924 darab érkezett az ügyosztályhoz, mely mindannyi el is intéztetett. A jelentést a közigazgatási bizottság ülése tudomásul vette.

(Tanügyi jelentések.)

Csánky Viktor kir. tanfelügyelő jelenté, hogy a tankötelesek iskolába járása a rendes volt. A tanulók egészségi állapota kedvezőnek mondható, egyedül a *Jókai* és *Bethlen-utcza*i iskolákat kellett rövid időre kanyaró miatt bezárni. Jelenli továbbá, hogy a helybeli kereskedőtársulat által felállítani tervezett polgári fiúiskola ügyében, a kezdeményező lépések megtétek.

Az országos tanítói árvaházban a lefolyt hóban 151 árvát gondoztak, a kik között mindössze egy vörhenybeteg akadt. A felekezeti és magániskolákat meglátogatta s mindent kifogástalannak talált.

A tanfelügyelő beszámolója tudomásul vétetett.

(Egészségügy.)

Sárváry Gyula dr. tiszti főorvos jelenté, hogy a közegészségügyi viszonyok ezuttal kedvezőtlenebbek voltak a szokottnál. Megbetegedések leginkább a légző szervek hurutos és lobos bántalmainál fordultak elő.

Kanyaróban és ronesoló toroklobban 1—1, hasi ha, gymázban és gyermekágyi lázban 2—2 vörhenyben pedig 3 halál-

tőjének s odaköltöztem *Kenyeres Mihály*hoz, kit férjemül erőszakoltak. Miért beszéljem, hogy milyen szörnyű napokat éltem át. Utáltam a férjemet, undorodtam a csókjától, az ölelésétől. Az forgott eszemben mindig, hogy ez a hitvány ember, ki nekem hűséget esküdött, megcsalja, boldogtalanná teszi az apámat.

Hónapok mulva, mikor már valamennyire beletörődtem a változhatatlanba, kitért belőlem az elfojtott keserűség. Megmondtam *Kenyeresnek*, hogy tudom a viszonyt, melyet mostohámmal folytat. Kértem: szakítson az asszonnyal. Tekintsen engem, kinek megtörte a szívét, az apámat, ki szeretettel fogadta fiának.

Kenyeres Mihály gunyos kacajjal válaszolt kéréseimre. Ni, a kis kígyó, hogy felvágta egyszerre a nyelvét! — mondta csufondáros szavakkal. — Mi köződ az én dolgomhoz? Örülj, hogy feleségül vettek, te föld terhe, mert még most is leányfővel rónád az utcát!

A lelkembe hasogatott minden szava. Még én örüljek, hogy feleségül vett? . . . Elmentem az apámhoz s elmondtam neki mindent. Figyelmeztettem a tiltott viszonyra, melyet háta megett szótt a mostoha. Az apám haragra gerjedt, kikergetett a házból. Hogy merészkedem az ő tiszta, ártatlan feleségét gyanusítani. A férjemnek is elpanaszoltam, hogy mennyire irigykedem a feleségére.

Kenyeres durván reámtámadt, kegyetlenül elvert. Még most is hordom a kékjét.

E naptól fogva nem volt megállásom. *Kenyeres* ivásnak adta magát s mikor részeg fejjel hazajött, kirángatott az ágyból hajamnál fogva. Rugdosott, mint az ebet szokás. Nem védelmeztem magam. Azt szerettem volna, ha halálos sebet ejt rajtam. A pokol gyötrelme is kellemes nek tűnt fel előttem az ilyen élet mellett.

Türtem, takargattam a sebet, mely szivemen tovább terjedt. Senkim sem volt, akinek panaszkodjam, csak a keresztanyám. Az előtt sem szólottam egy zokszót sem a férjem ellen. Azt mondtam: úgy élünk, mint a páros galamb: édes, boldogító szeretetben. Nem is panaszkodtam volna soha senkinek, mert szégyenlettem a dolgot. Megfogadtam, hogy meg nem rontom a hűségesküt és ha nem szeretem is, becsülni fogom azt az embert, ki pokollá tette az életemet.

Nem tudom én, tekintetes uraim, hogy történt, mint történt, csak arra emlékezem, hogy a szerencsétlenség estéjén a férjem egy másik részeg pajtásával jött haza. Édes álmaimból riasztott fel a durva hangjával, kirángatott az ágyból és szemembe kaczagva, így szólott:

— No, asszony, szedd össze a czók-mókodat, aztán pakkolj. Eladtalak *Vizes*

komának két liter pálinkáért. Ugy sem érsz többet!

A szégyen, a düh érzete öntötte el lelkemet. Kővé meredtem néztem elébb a két emberre, majd hirtelen fellázadt bennem az asszonyi büszkeség. Ott volt a fejsze az ágyam végénél, hirtelen felkaptam s a szemembe kaczagó *Kenyeres* felé sujtottam vele.

— Engem adtál el, nyomorult! — kiáltottam megvadulva a tenger keserűségétől. — Hát nem elég, hogy kárhózatba dobtál, nem elég, hogy az apám feleségéért hűségtelen lettél hozzám, nem elég, hogy elszenvedtem durvaságodat, még ezt a szégyent is elkövetted velem. Vessz el, pusztulj el, életem megrontója.

Vizes Gábor elfutott, én meg még egyszer oda sujtottam földön fekvő férjem fejére, azzal az érzéssel, mint mikor veszedelmes kígyó fejét törí össze az ember.

Elfutottam a háztól a keresztanyámhoz. A többi tetszenek tudni. *Kenyeres Mihály* meghalt, engem elfogtak a csendőrök. Nem bántam meg, a mit tettem. Ha százszor élne, százszor ütném le, a miért megsértette az asszonyi büszkeségemet.

És most itt vagyok. Tekintetes uraim, itélkezzenek felettem!

eset fordult elő. Született 101 fi és 115 nő, ezek között törvénytelen 36. Halva szült 7 anya. Elhalt 103 fi, 75 nő s így a születések száma 38 esettel múlja felül az elhalálozást. Házasságra lépett 56 pár. A kórháznak jelenleg 211 betege van.

Végül örömmel jelenti, mint fontos közegészségügyi alkotást, hogy a nagy-erdei fürdő és vízgyógy-telep elősmert, tekintélyes orvosok vezetésével a múlt hó folyamán megnyitott és hivatva van a természetes gyógyfürdők pótlására, illetve helyettesítésére. A főorvosi jelentés tudomásul vétetett.

(Adóügyi jelentések.)

Fauszt Elek m. kir. pénzügyigazgató jelenti, hogy a múlt hó folyamán egyenes adóban 163.105,73 korona, hadmentességi díjban 1512,34 korona, fogyasztási és italadóban 25.000 korona fizettetett be. Fizetési halasztás a pénzügyigazgató hatáskörében 4, pénzügyminiszteri fölhatalmazásra 17 esetben lett engedélyezve.

A közigazgatási-bizottság tudomásul vette a jelentést.

(Államépítészeti ügyek.)

Latinovics Mihály kir. főmérnök jelenti, hogy a Debreczen—Fehértemplom közti közut jókarban van, kivéve egy-két utkelési szakaszt. A törvényhatósági uthalózat kiépített része jó.

A II-ik alföldi transversális ut H.-Szoboszló—debreczeni szakaszának helyreállítására 1600 korona költséget szavazott meg a miniszter s ezen munka már folyamatban is van. A jelentést tudomásul vették.

(A kir. ügyész jelentése.)

Galánffy János dr., kir. ügyész terjesztette elő végsőnek a kir. törvényszéki fogház május havi állapotáról szóló jelentését. Fogoly van jelenleg 122 férfi, 20 nő, kik összesen 4110 napot töltöttek a fogházban. Fegyelmileg úgy az örök, mint a letartóztatottak közül, senkisémet lett megbüntetve. Rabmunka keresmény 323 kor. 22 fillér volt.

A jelentés tudomásul vétetett s ezzel a közigazgatási-bizottság ülése véget is ért.

A hentesek és mészárosok sérelmei.

Deputáció a tanácsnál.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, június 5.

A debreczeni hentesek és mészárosok egész légió sérelemmel állnak elő. Manapság az iparos világban a sérelmek korszakát éljük és nincs mit esodálkozni rajta, ha egyszer a sütők, másszor a hentesek apéllálnak részben képzelt, részben pedig tényleges sérelmeik miatt. Az iparos világ napjainkban óriási átalakuláson megy keresztül, nem csak a szellemi és mechanikai téren, hanem az iparnak a kereskedelemmel való kapcsolatos területén is nagy és beható változások vannak felszínén. Az ipar szigorú szabályozásából kifolyólag természetesen ki-ki hajtanak a koreshajtások, amiből aztán a sérelmek egész légiói kerülnek napvilágra, csak legyen aki aztán igazat ad ennek is, annak is.

A debreczeni hentesek is — mondjuk, egész légió sérelemmel állanak elő és azon vannak, hogy ma deputációban keressék meg a tanácsot, hogy ott nyerjenek orvoslást mindenért, a mi ebben a kánikulában csak érheti az embert. A hentesek és mészárosok sérelmeit a következőkben ismertetjük:

Sérelemnek tartják magukra nézve ugyanis, hogy egyesek, noha képesítésük nincs, üzletszerűen foglalkoznak huskiméréssel és hogy a városi fogyasztási adóhivatal igen könnyelműen jár el a bárczak kiadásával, ezzel az ő megélhetésük elé gördítve akadályokat.

Azt is fölötte sérelemnek tartják magukra nézve ez iparosok (és ha úgy igaz: akkor jogosan és méltányosan), hogy a városi fogyasztási adóhivatal az egyes szarvasmarhák után szedett díjknál törvénytelenül jár el. Ugyanis az egy éven aluli jószágért egy forintot, az egy éven felüliekért pedig 2 forint díjat ír elő a szabályzat. A fogyasztási adóhivatal azonban az egy éven aluli borjuért is 2 forint fogyasztási díjat szed legtöbb esetben. A mészárosok érelyesen szándékoznak tiltakozni az e fajta visszaélések ellen és mi is reméljük, hogy a városi tanács a legszigorubb vizsgálatot fogja megindítani ebben az odiozus ügyben.

A hentesek és mészárosok harmadik sérelme már magát a tanácsot illeti. A város ugyanis a vágóhid építésekor úgy intézkedett, illetve azt kötötte ki, hogy amikor az építési költségek befolytak, a vágatási díjakat lejjebb szállítja, mert — ugymond a határozat a város nem akar nyereszkeskedni az iparosokon. A mészárosok szerint a költségek már régen befolytak és a vágatási díjakat még sem szállította alább a város.

Sérelem továbbá rájuk nézve az is, hogy idegenek járnak a vágóhidra, noha a szabályzat szerint csak az iparosoknak és alkalmazottaiknak van joguk a vágóhidon dolgozni. Jelenleg akárki vághat marhát a vágóhidon, eltekintve attól, hogy a vágatás közegészségügyileg nincs eléggé ellenőrizve.

Végül az is bántja a hentes iparosokat, hogy a Hatvan-utca végén levő ószeres, másnéven hideg piacon mindenféle romlott árusítható húst visznek vásárra, és azokra nincs aki közegészségügyi felügyeletet gyakoroljon.

A hentesek és mészárosok tegnapi gyűlésükből egy 4 tagú bizottságot küldött ki, amely bizottság ma tiszteleg a városi tanács, illetve Körner Adolf tanácsnok, szakafereus előtt, hogy a fent elsorolt sérelmekkel megismertessék és azokra orvoslást kérjenek. A négy tagú bizottság ilyen módon elkészülvén javaslatával, a szakosztály elé terjeszti és ha ezt elfogadják, az ipartestületi előljáróság utján a tanácshoz kerül érdemleges elbírálás végett.

A becsapott após.

Takarékpénztári könyv, mint argumentum.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, május 5.

Mulatságos bűnügy foglalkoztatja a budapesti államrendőrséget.

B. Ferencz budai háztulajdonos a panaszos s a kit följelentett, az tulajdon veje, K. József gyárhivatalnok. A panasz kerek ezer forint körül forog. Részletei a következők: B. Adél, a háztulajdonos igen esinos képű fiatal leánya naponkint átjárt a pesti oldalra, a zenedébe. A villanyoson ismerkedett meg K. Józseffel, egy csapodár hivatalnokkal. A fiatal leány irult-pirult, a mikor K. József egy alkalommal megszólította, de felelt s utóbb úgy fölmelegedett a szaporaszavu. szőke bajszu legény mellett, hogy azóta mindennap találkoztak. Talán két hónapig érintkeztek így titokban, a mikor a fiatal ember megbetegedett. A leány néhány napig várta, hogy szerelmese mutatkozzék, utóbb azonban anyyira nyugtalankodott a fiu elmaradása miatt, hogy — elment a lakására. Amde óvatosan elvitte magával a cselédjüket is. Mi sem természetesebb, hogy másnap a budai ház minden cselédje tudta már, hogy a háziurék kisasszonya tilosba jár s harmadnap a leány apjának is besugták a dolgot. A zordon szívű apa leánya nem mehetett többé egyedül az utczára. Szerelmese fölgyógyult s mert napokig nem látta a leányt, merészen bekopogtatott az apához s megkérte Adél kezét.

— Jól van — felelte az apa — tudom, hogy a lányom szereti magát. Feleségül veheti. Hozományt nem adok vele, de könnyelmű eladósodott fráternek nem adom oda. Jó volna ugy-e a halálom után elpredálni az asszony vagyonát?

A fiu bánatosan ment el a leányék lakásáról. Teli van adóssággal, Adél nem lehet az övé.

Elmenőben valaminő lapot mutatott a leálynak. Abban üzengettek aztán egymásnak. Végül találkoztak is, persze megint csak titokban — a fiu lakásán.

Másnap K. József örömtől sugárzó arcczal állított be apósához. Kezében tizezer koronás takarékpénztári könyvet lobogtatott:

— Ime, a vagyonom.

Az após, a ki hetek óta nézte leánya fájdalmas sóhajtásait, mit tehetett egyebet — beadta a derekát.

Mult vasárnap volt a fiatalok esküvője. A kérges szívű apa beváltotta fenyegetését, oda adta a leányát, de nem adott vele egy fillér hozományt sem. Az esküvő után a vő a vendégek fülehallatára megkéri a gazdag háziurat:

— Nem akarok kivenni a takarékpénztárból pénzt s ma vasárnap lévén, ha akarnék, sem tudok. Adjon csak ezer forint kölcsönt, itt hagyom magánál a könyvecskét.

A fiatalok még aznap nászutra indultak. Tegnap visszaérkeztek Budapestre. Az apa ma sem lágyult még meg. Kérte az ezer forintját.

— Nincs, felelte a veje.

— Akkor hát kiveszem a takarékpénztárból!

Menten elment a bankba — de a könyvecske hamis volt. Tíz koronát tettek be rá s aztán a 10-hez három nullát s a szövegbe az ezer szócskát irták hozzá.

Az esetet a bank jelentette be a rendőrségnek. Az após tombolt dühében, a mikor előállították.

— A vöm hamisította, az a gazember. Csukják le!

Egy órával később a detektívek elhozták K. Józsefet is. De vele jött a felesége is. Az após majd hogy rá nem vetette magát dühében. Most megszólalt a fiatal asszonyka:

— Kérem, kapitány ur, az uram ártatlan. A könyvet én hamisítottam... mert a papa nem akart másként hozzáadni Józsihoz...

Az imént még komoly arczok kiderültek. Mosolygott a kapitány, az irnoka, a detektívek, a följelentő bank tisztviselője, csupán az após dühöngött a pénze után s a fiatalok szepegtek — az esetleges büntetés miatt.

Mivellhog az okirathamisítás hivatalból üldözendő cselekmény s a hamisítás az asszonykát a törvényszék elé juttatja. De valószínű, hogy csak igen kicsiny pénzbüntetéssel fogják sújtani.

„Versteigerungsamt.“

A debreczeni kereskedők figyelmébe.

Saját tudósítónktól.

Budapest, június 5.

Ez a neve Bécs város legújabb intézményének, a mely intézménnyel — mint *budapesti munkatársunk* alábbi soraiból kiderül — jó lesz, ha a budapesti és vidéki magyar kereskedővilág is eleve megismerkedik.

Ez az intézmény a császárváros kereskedőinek óhajására létesült s bárha csak nem rég adatott át rendeltetésének, — ma már gyűlölt intézmény és a kereskedelmi körök saját léteérdekeiket látván veszélyeztetve fönnállásában, a legkétségbeesettebb küzdelemmel munkálnak megszüntetésén.

Az intézmény célja: a koronkint rendezett árveréseken értékesíteni azokat az árukat, a melyek huzamosabb időn át eladatlanul hevernek az egyes üzletekben, — szezoncikkkeket, a melyek a szezon alatt nem keltek el, vagy végül értékesíteni oly árukat, a melyek megrendelésre készültek, de a melyeket a megrendelők át nem vettek.

Az intézménynek fentebb körülírt célja igen szép és üdvös lenne, csak hogy a bécsi kereskedelmi körök rájöttek arra, hogy ezzel az intézménnyel a legrutabb visszaélések történnek, a meny nyiben ma már állandóan árverés tartatik az intézet pazar termeiben oly árukból, a melyek nem hevertek sehoh, a szezonról vissza nem maradtak, még csak a megrendelők sem hagyták vissza, — hanem tisztán e célra gyárilag készült selejtes kurrens áruk, a melyek e mellett az árverelők által értéküket meghaladó áron adatnak el az elvakított közönségnek.

A bécsi „Versteigerungsamt“-hoz hatonló intézmény létesítésének eszméjével nálunk is foglalkoznak s ez az egyetlen ok, a miért itt a bécsi árverési csarnokról szólunk, a mely egyelőre csak az ottani kereskedelmi körök érdekeit sérti.

Ugy értesülünk, hogy a Ferencvárosban épülő új kir. zálogház szomszédságában készülnek fölállítani a bécsi mintájú árverési csarnokot; amienket azonban jóval nagyobb szabásúnak tervezik, mert a vidék kereskedőit is bele akarják venni.

Jó lenne, ha a mi kereskedőink okulnának a bécsi példán és a bécsi tapasztalatokon s vagy arra kérnék meg a kereskedelmi kormányt, hogy ne engedje meg az árverési csarnok felállítását vagy arra, hogy ismervén immár a keretet, a melyben a visszaélések mozognak, valamely alkalmas intézkedéssel vessen előre gátat a hasonló üzelmekre való törekvéseknek.

Ugy értesülünk, hogy egynémely ipartestület már tárazodik is azon, hogy a bécsi állapotokról tüzetes információkat szerezzen s azokat a kereskedelmi miniszter tudomására hozza, aki ily módon előzetes intézkedésekkel akadályozhatja meg az esetleg megkísérlendő visszaéléseket.

UJDONSAGOK.

A város művészeti ösztöndija.

A városi tanács döntése.

Debreczen város három éven keresztül élvezhető, évi 600 koronás művészeti ösztöndíjának ügyében tegnap döntött a városi tanács *Simonffy Imre* kir. tanácsos, polgármester elnökletével. Kilenz pályázó jelentkezett: *Hajdu Béla* rajztanárjelölt, *Juhász András* napszámos, *Zivuska Irén* énekművészeti növendék, *Tóth Juliska* zene és énektanító, *Dávid Endre* ker. isk. tanuló (szobrászatra készül), *Kiss Ida* festőművészeti növendék, *Nagy László* irnok, *Tökés Sándor* gymn. tan. (rajztanári pályára készül) és *Nagy Károly* kárpitos segéd.

Komlóssy Arthur főjegyző terjesztette elő a pályázatokról szóló jelentést, első helyen *Hajdu Béla* és *Nagy László* érdemeit emelve ki, megjegyezvén azt is, hogy *Hajdu Béla* szerencsés anyagi viszonyait tekintve, alig birhat jogosultsággal a szegénysorsu művésznövendékek számára alapított ösztöndíjban.

A jelentés meghallgatása után *műbirálókká* alakultak át a szenátorok és megtekintették a pályázó képzőművészeknek a könyvtárteremben kiállított alkotásait. A festmények kivétel nélkül gyöngök, egyedül *Nagy László* és *Hajdu Béla* rajzai állanak művészeti magaslaton. Mindkettő erős tehetség és nem csalódunk, ha úgy véljük: hogy büszkén fogjuk őket valaha a magunkénak mondhatni. *Hajduban* több az erő, *Nagy Lászlónál* a megfigyelő képességet esodáljuk, melylyel a lélek érzelmeit visszatükröztető arczkifejezéseket bámulatos zsenialitással veti papírra. Szobrot mindössze kettőt láttunk, *Dávid Endre* kereskedelmi akadémiai hallgató munkáit, de

inkább anatómiai rajzai győztek meg bennünket arról, hogy vannak benne némelyes kvalitások, a mi ugyan a szobrokon, melyeknek egyike állítólag *Simonffy* polgármestert ábrázolja, épenséggel nem igen látszik.

Végezve a kiállítás megtekintésével újból összeült a tanács és titkos szavazással döntött a pályázatok sorsa fölött. A szavazásban *Simonffy Imre* polgármester, *Komlóssy Arthur* főjegyző, *Boeckó Sámuel* rendőrfőkapitány, *Magoss György* dr. városi tb. ügyész, *Bészler Károly* árvaszéki elnök, *Oláh Károly*, *Körner Adolf*, *Király Gyula* és *Vecsey Imre* tb. főjegyző tanácsnokok. *Hajdu Gyula* tanácsnok, mint érdekelt fél nem szavazott.

Az első szavazásnál *Zivuska Irén*, *Tökés Sándor*, *Dávid Endre* 2—2, *Nagy László*, *Kiss Ida* és *Hajdu Béla* 1—1 szavazatot nyertek. Új szavazás volt a három első fölött, melynél *Dávid Endre* 4, *Tökés Sándor* 3, *Zivuska Irén* 2 szavazatot nyert. A harmadik szavazás döntött végérvényesen s az ösztöndíjat *Dávid Endre* keresk. akad. hallgató nyerte meg, mint *szobrásznövendék* 5 szavazattal — *Tökés Sándorral* szemben, a ki négy szavazatot kapott.

Beszámolva a művészeti pályázat eredményéről, nem kívánjuk felülbírálni a tanácsi döntést, de lehetetlen, hogy teljes objektivitással — mint a kikeddig ez ügyben személyekről sohasem szoltunk, meg ne említsük, hogy a tanács tagok valószínűleg teljesen megfeledeztek azokról a pályázókról, a kik nem lévén képzőművészek, nem küldhettek látható argumentumokat a kérvényük támogatására. *Zivuska Irén*ről és *Tóth Jéliskáról* szoltunk, a kik ha nem is küldhettek mintát a hanganyagukból, minden bizonnal megérdemelték volna a tanács figyelmét. *Zivuska Irén* zsenialitásáról nemesak a kérvényéhez csatolt nagynevű *berlini* énekművésznő elősmerő sorai, de sokan tanuskodhatnak itthon *Debreczenben* is és nem állítunk valótlan, ha többre becsüljük művészi kiválóságát, mint a polgármester ur szobra győztes készítőjének kétes tehetségét. És nem hagyhatjuk szó nélkül azt sem, hogy a valóban érdemes két képzőművész közül a kifogásolt *Hajdu Bélán* kívül mellőzték *Nagy Lászlót* is, a ki ismételjük — értékes művész.

Az öngyilkos kapitány temetése.

A tragikus véget ért honvédkapitányt, *Schneller Károlyt* tegnap délután négy órakor temették el óriási részvét mellett a *Péterfia-utcza* halottas házból. Már jóval négy óra előtt nagy néptömeg hullámozott a Péterfián és a diszbe öltözött katonatisztek sűrű egymásutánban vonultak a 80-as számú ház elé, ahol az udvarban az elhunyt barátai és tisztelőinek egész serege tolongott már a koporsó körül.

A fehér lepellel bevont koporsó mellett az elhunyt kapitány szomorú öz-

vegye és gyászba borult rokonsága foglalt helyet, körülöttük pedig a 3. honvéd gyalogezred, a Vilmos huszárezred és a honvédszázezred tisztikara állt, hogy szomorú véget ért tisztársuk végtiszteségét a megérdemelt pompával ruházzák fel. A tisztikarban ott voltak többek között *Kaffka* Ignác tábornok, *Pauer* Miksa vezérkari törzstiszt, *Bodnár*, a 3. honvéd gyalogezred ezredese és még igen sokan. A város részéről *Vecsey* Imre tb. főjegyző és *Varga* Károly jegyző jelentek meg a temetésen.

Az udvarban, a ravatal előtt *K. Tóth* Kálmán lelkész mondott gyönyörű könnyekig megható beszédet. Négy óra után megindult a menet a Péterfiai temető felé. A halottas kocsin után a 3. honvéd gyalogezred egy kivonult százada élükön a katonazenekarral, majd a tisztikar után a hosszú kocsisor léptetett, körös-körül pedig az elhunyt barátai és az érdeklődők százai követték a szomorú menetet. A halottas kocsin csak három koszu volt elhelyezve a következő felirásokkal:

A felejthetetlen bajtársnak — a 3. honvéd gyalogezred tisztikara. A szeretett bajtársnak — a Vilmos huszárezred tisztikara. A felejthetetlen bajtársnak — a 2. honvéd huszárezred tisztikara.

A katonazenekar egy szomorú dalba kezdett és a menet lassan haladt a temető felé, ahol örök nyugalomra helyezték a halált önként kereső daliás katonát.

* **Kállay jubileuma.** Már megirtuk, hogy *Kállay* Béni közös pénzügyminiszter épen 20 év előtt vette át Bosznia és Hercegovina kormányzását és azóta testtel-lelélekkel azon fáradozott, hogy az okkupált tartományokat közelebb hozza a civilizációhoz és e célja a legfényesebben sikerült is. Bosznia és Hercegovina soha nem remélt módon fejlődött és közigazgatása szinte mintaszerű. A delegatusok — mint budapesti tudósítónk *telegrafálja* — a tegnapi ülésen megragadták az alkalmat, hogy *Kállay* Béni miniszternek gratuláljanak a jubileumhoz. Sorra felkeresték valamennyien — az ellenzékiek kivételével, de ezek el sem jöttek — és sok szerencsét kívántak neki és további 20 évi kormányzást.

A rendkívül rokonszenves miniszter azonban szerényen csóválta a fejét.

— Nem lehet! Már öreg vagyok!

— Dehogyan!

— De bizony nagyon érzem. Aztán az egész szót sem érdemel!

Ritka szó e mai jubilaris világban.

* **A júniusi közgyűlés.** Tegnap délelőtt teljes ülést tartott a városi tanács *Simonffy* Imre kir. tanácsos polgármester elnöklete alatt, melyen a június 26-iki közgyűlés tárgysorozatát állapították meg. A 40 pontból álló tárgymutató érdekesebb ügyei a következők lesznek: *Láng* Lajos kereskedelmi miniszter leirata, melyben tudatja, hogy a kereskedelmi tárczát átvette. — Jelentés a polgármesterek jövő

évben itt tartandó kongresszusáról. — A módosított vásári és piaci rendtartási szabályrendelet. — A kórházi tisztviselők fizetésemelés iránti kérvénye. — A világitási vállalat múlt évi zárszámadása. — *Bernáth* Jenő felebbezése a köztisztviselési vállalatnak nyilvános árlejtés mellőzésével történt bérbeadására vonatkozólag. — Ezen a közgyűlésen mutatják be egyszer s mindenkorra a délutáni közgyűléseket jóváhagyó miniszteri határozatot, melynek értelmében ez lesz egyszer s mindenkorra a legutolsó délelőtti tartott törvényhatósági közgyűlése *Debreczen* sz. kir. városának.

* **Francia ujságírók Debreczenben.** *Simonffy* Imre kir. tanácsos. polgármester a tegnapi teljes tanácsülésen terjesztette elő *Ludvig* Gyula, a magyar államvasutak elnökgazgatójának levelét, melyről már tegnapi számunkban hírt adtunk s mely szeptemberre 40 előkelő ujságíró látogatását helyezi kilátásba a *Figaró* szerkesztőjének vezetésével. A tanács örömmel fogadta az érdekes vendégek jövetelét tudató jelentést, annival is inkább, mert a kirándulók uti élményeiről a francia sajtó legértékesebb organumaiban fognak beszámolni. A fogadtatás részleteit egy kiküldendő bizottság fogja egybeállítani.

* **Nagyidők tanuja.** Ismét kevesebb lett egygyel azoknak a száma, kik a szabadságharcban vérüket ontották a hazáért. A futó idő lassanként hantok alá temeti az egykor oly vitéz honvédeket s néhány év múlva már csak az emlékezet őrökdi felettük. Tegnap az öreg honvédek egyik bajtársát *Molnár* Andrászt helyezték örök nyugalomra. Az öreg katona 83 évet élt s mint dobos részt a szabadságharcban. A csaták vihára megkímélte életét, hogy hosszú életkor után nyugodtan s azzal a tudattal hajthassa fejét a halál hideg párnájára, hogy küzdelme nem volt hiába, mert Magyarország él, virul s teljes szabadságot élvez. Temetésére kivonultak még életben levő öreg bajtársai. Szomorodott szívvél kísérték ki a Kossuth-utcai temetőbe, arra gondolva, hogy nekik is nemsokára bealkonyul.

* **Szociálista népgyűlés Debreczenben.** *Szathmári* Ferenc és elvtársai, mint jelezük, mindenáron népgyűléssel kívánják boldogítani az újjászervezett szociáldemokrácia hitvallóit. Miután az első kérvényt alaki okokból vissza kellett utasítani, tegnap délután újabb kérelemmel járultak *Simonffy* polgármester elé, ezuttal megnevezve a szónokukat is két *budapesti* czipész-elvtárs személyében. Így hát mégis meg lesz a minden valószínűség szerint népkülső népgyűlés, melynek tárgyai: Általános és titkos választói jog. — Szervezkedés és sajtó.

* **Szabó Károly temetése.** *Szabó* Károlyt, a bihari egyházmegye esperesét tegnap délelőtt tíz órakor temették el óriási részvét mellett. A tiszántuli egyházkerületet *Kiss* Áron püspök megbízásából *Erőss* Lajos theologiai dékán képviselte s az egyházkerület nevében szép koszorút helyezett a ravatalra. A temetésen Nagyváradról s Debreczenből sokan vettek részt. — Nagy küldöttség volt mindegyik egyházközségből, hol az elhunyt lelkészkedett. *Koporsója* fölött

Csák Máté és *Sulyok* István nagyváradi ev. ref. lelkészek mondtak imát, illetve gyászbeszédet. A sirnál *Nádudvari* fugyi lelkész beszélt, kinek karjai között halt meg *Szabó* Károly.

* **Műtanrendőri bejárás.** A magy. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőség tegnap tudatta *Debreczen* város közigazgatási bizottságával, hogy a város által épített sertésvásártéri és közbágyóhídi iparvágánynak műtanrendőri bejárását a kereskedelemügyi miniszter elrendelte és foganatosításával a városi főfelügyelőséget bizta meg. A műtanrendőri bejárás e hó 11-én délelőtt kilenc órakor lesz.

* **Gyászrovat.** Sulyos csapás érte *Vadon* Sándor helybeli köztisztviselőt álló ügyvédet. Egyetlen fia *Zoltán*, tehetséges fiatal ügyvédjelölt hosszas szenvedés után élete 23-ik évében elhunyt. Temetése ma délután lesz a *Deák* *Ferencz* utcai 15 számú háztól.

Dávidházy Bandika életének 15-ik havában elhunyt, mélyen megsomorítva szüleit, *Dávidházy* Sándort és nejét. A jobblétre szenderült csecsemő temetése ma délután 3 órakor lesz a Péterfia-utca 38-ik számú háztól.

* **Az iparostanonczok mestermunkája.** A régi jó időben csak akkor szabadították fel az inasait az iparos mesterek, amikor egy-egy mestermunkát tudtak már produkálni. Igaz ugyan, hogy ez eltartott néha 6—7 évig, de addig csak inas maradt, a maszatoképi gyerek, ha akármit csinált is. Az ipartestület előljárósága ezt a régi szokást újra törvénynyé akarja avatni. Tegnap már gyűlésezett is e tárgyban a csizmadia szakosztály és elfogadta az előljáróság javaslatát, kimondva, hogy csak akkor szabadítja fel a tanonczokat, ha egy-egy mestermunkát készítenek, illetve kell egy ilyen munkát készítenie mindegyiknek, mire felszabadul. A munkákat aztán a karácsonyi kiállításra tartja vissza az ipartestület. Az eszme mindenesetre üdvös és legalább elérik vele azt, hogy a tanonczok nagyobb igyekezetet fejtenek ki a munkálkodásban és becsületet szereznek a debreczeni iparnak akkor is, ha a Basahalmán tul veti őket a sors.

* **Egy urinó halála.** Egy előkelő urinó halt meg tegnap éjjel, gyászba borítva egy kiterjedt előkelő családot. — *Weisz* Sándorné, szül. *Pollák* *Ida*, *Weisz* Sándor ismert debreczeni kereskedő felesége a halott urinó, akit hosszas betegeskedés után, hirtelen szőlított el a halál övéi közül. Már hónapok előtt emésztő kór támadta meg a szívet és az utóbbi pár napban már ágyba döntötte a gyilkos betegség. Az álmom elkerülte *Weisz* Sándorné szeméit és így tegnapelőtt este morfiumot vett be, hogy aludni tudjon. Öt óra hosszat esőndesen aludt, mikor éjjel tájban hozzátartozói azt vették észre, hogy megszűnt lélegzeni. A szeretetreméltó urinó halála városszerte mély és igaz részvétet keltett.

* **Affér a Nemzeti Kaszinóban.** A Nemzeti Kaszinó tagjai mostanában feltűnést keltő ügygyel foglalkoznak. Arról van ugyanis szó — mint ezt a „F. M.” írja — hogy a Kaszinó egyik főrangú tagja ellen, a ki országgyűlési képviselő is, kigolyózási indítványt adtak be. Ennek pedig az volt az oka, hogy a Kaszinó egy másik tagja, a ki polgári pörben állott vele, hamis eskü letételével gyanúsította. A két mágnás szomszédos birtokos a Felvidéken és így keveredtek pörbe egymással. A pör a főúri képviselő esküjétől függött és ő ezt az esküt letette.

Ellenfele pedig kijelentette, hogy hamis esküt tett. Ezt azután följelentették a Nemzeti Kaszinó elnökségénél és a gyanúsított ezredénél is, a melynek tartalékos hadnagya. Az ezredparancsnokság a katonai becsületügyi bizottságnak adta ki az ügyet elbírálás végett. A bizottság kimondotta, hogy míg az ügyet a polgári bíróság el nem intézte, ő nem ítélkezhetik. A Nemzeti Kaszinó elnökségénél azonban a följelentéssel együtt kizárási indítványt is adott be. A múlt hónap 2-án tartott választmányi ülésén került tárgyalásra ez az ügy. A választmány tagjai nagy számban vettek részt az ülésen, amely igen mozgalmas lefolyású volt. Egyesek a rögtöni kigolyózás mellett nyilatkoztak, a tulnyomó többség azonban egy bizottság kiküldése mellett döntött, a melynek feladata lesz az esetet alaposan megvizsgálni és erről jelentést tenni. Ettől a jelentéstől tették függővé a további lépéseket.

* **Az iszákosság ellen.** Parlamenti bizottság ült össze, hogy törvényt alkosson az iszákosság terjedése ellen; tegnap már meg is állapodtak a hozandó törvény főbb pontjai iránt, melyek a következők: Az állam támogat minden egyesületet, mely az iszákosság terjedésének meggátolására alakul. Az olcsó sör adóját el kell törölni. Részegség semmiféle bünesetnél nem lehet enyhítő körülmény. A pálinkamérések száma korlátozandó. Tilos a késő esti és kora reggeli órákban pálinkát kímélni. Negyedliternél kevesebb pálinka ki nem adható. Szigorú büntetés szabandó arra, a ki 16 évnél fiatalabb egyénnek pálinkát ad, vagy elad. A teljesség kedvéért megjegyezzük, hogy mindezt Berlinben és nem Budapesten határozták el.

* **Biztosítási tárgyalás a honvédségnél.** A m. kir. debreczeni 3. honvéd gyalogezredbeli honvédsapatok részére a folyó évben megtartandó összpontosítás idejére szükségelt termény és anyag járandósági ezikkék biztosítása céljából e hó 16-án délelőtt 10 órakor az ezred kezelőbizottsága irodahelyiségében (Péterfia-utcai laktanya I. emelet 15. ajtó) biztosítási tárgyalás fog tartatni. A szállítás iránt érdeklődők a szállítási feltétel füzetébe a tárgyalás határnapjáig a fentemlített irodában a hivatalos órák alatt bármikor betekinthetnek.

* **Véres rablógylókosság.** Borzalmas rablógylókosság történt tegnapelőtt este Görcsöny község közelében, hol — mint nekünk írják — Hajecski Mihály és Szenesik Pál görcsönyi lakosokat összezuozott fejvel halva találták. Hajecski és Szenesik régidőktől fogva sertéskeresdést üztek, a miből tisztességes vagyont szereztek. Két héttel ezelőtt 180 darab sertéssel indultak el s miután azokat eladták, vasárnap estefelé érkeztek vonaton a közeli állomásra, mely Görcsönytől 10 kilméternyire fekszik. A két ember gyalog indult el az állomárról hazafelé; zsebükben a mint ez a náluk talált számadásból kitűnt, 1800—2000 forint lehetett. Csaladjuk, a kiket jövetelükről értesítettek, aznap este hiába várta őket. Másnap hajnalban Szenesik fia kocsin elindult az állomásra, remélve, hogy apja a reggeli vonattal érkezik. Alig egynegyed órányira a községtől a mezőrtől értesült a Szenesik-fiu, hogy a mezőn két agyonvert ember fekszik. A fiu odahajtott s a két emberben a saját apját és Hajecskit ismerte fel. Az esetről értesült csendőrség eddig két embert tartóztatott le a gylókosság gyanuja miatt, de hogy azok-e a valódi

tettesek, az még bizonytalan. A nyomozást folytatják.

* **Megugrott munkás.** Általános a panasz a munkások körében, hogy nem tudnak munkához jutni. Kiss József szoboszlói illetőségű napszámosnak kedvezett a szerencséje s kapott is munkát Weisz Dávid szobafestőnél. Tegnap a jószívű szobafestő kifizetett neki nyolcz korona 40 fillér munkadíjat, mert szívrehatóan emlegette nyomoruságát. A háládatos férfit ezután felhasználta a kedvező alkalmat s több esetet és mintát magához véve, a felvett munkadíjjal együtt megszökött a munka elől. Weisz Dávid jelentést tett ellene a rendőrségnél, mely most kutatja a megugrott munkást.

x **Tisza folyó halászatól** még élve érkezett halak kerülnek elkészítésre a Dréher Söresarnok konyhájában különféle izletes hal készitési módon ma, Pénteken egész nap, este Magyarai testvérek hangversenye az árnyas nyári kertben; jeges italok.

Bivalytej kapható, naponta frissen, Piacz-utca 41., az I. emeleten jobbra.

x **Egy kis kanári madár** Péterfia-u. 14-ik számú háztól kirepült. Szives megtaláló kérietik nevezett házhoz visszavinni, hol illő jutalomban részesül.

TANÜGY.

Vizsgálatok sorrendje az ev. ref. egyház leánynevelő-intézetében. Az ev. ref. egyház leánynevelő-intézetében a jelen tanévet bezáró vizsgálatok a következő sorrendben tartatnak meg. Az elemi iskolában június 13-án és 15-én. A felsőbb leányiskolában június 16—21-ig. A tanítóképzőben június 20. és 21-én osztályvizsgálatok, június 26—28-ig képesítő szóbeli vizsgálatok. Magántanulók vizsgálata június 23—25-én tartatik meg. Az írásbeli és képesítő szóbeli vizsgálat mindennapon reggeli 8 órakor, az osztályvizsgálatok pedig 9 órakor veszik kezdetüket. E vizsgálatokra az érdeklődő közönséget meghívja az igazgatóság.

Tanévzáró vizsgálatok a Debreczeni Zenedében. A Debreczeni Zenedében az 1901—902-ik tanévet bezáró vizsgálatok június hó 11-én veszik kezdetüket és június 16-áig tartanak, mikor a jutalomdíjak osztatnak ki. A közvizsgálatok kiterjednek a zeneelméletre, zongora, zene-történet, összhangzattan és hegedűtanszakra. A vizsgálatok nyilvánosak.

Tornavizsgálat a főreáliskolában. Az állami főreáliskolában a tornavizsgálat ideje változott, amennyiben nem az előzetesen jelzett időben, június 8-án, hanem június hó 15-én fog megtartatni a főreáliskola udvarán délutáni öt órakor. Az érdeklődő közönségnek e változást e helyen is tudomására hozza a főreáliskola igazgatósága.

EGYLETI-ÉLET.

Dijas-tekésés. A kereskedő ifjak társulata e hó 8-án a saját kerthelyiségében dijas-tekésést rendez, melyre az egyesületi tagokon kívül vendégek is szívesen látatnak. A verseny délelőtt tíz órakor veszi kezdetét. Friss sör és hideg ételekről Márkus Jenő vendéglős gondoskodik.

Az iparos ifjuság köréből. Az iparos ifjuság önképző-egyesületének választmánya tegnap este 8 órakor gyűlést tartott az ipartestület tanástermében. A gyűlés egyedüli tárgya a vigalmi bizottság megválasztása volt.

SZINHÁZ és MŰVÉSZET.

— **(Blaha Lujza Nagyváradon.)** Érdekes színházi estély elé néz a szomszéd Nagyvárad város közönsége. A népszinmű lelke, géniusza, a magyar nemzet halhatatlan csalogánya, ma, péntek este Szigligeti városába érkezik. Három estén fog vendégszerepelni Blaha Lujza Nagyváradon, abban a városban, ahol kibontotta tündöklő tehetsége szárnyait s megkezdte hódító útját, amelyen oly sok babért és dicsőséget szerzett nemzetének is. Ezelőtt hat évvel bucsuzott el a nagyvárad közönségtől a nagy művész-asszony.

Hat esztendeje azzal a szándékkal távozott Nagyváradról, hogy soha sem tér oda vissza. Nemrég aztán egyik nagyvárad hódolójával találkozott Budapesten s azt mondta:

— Nem halok meg addig, míg fellépek az önök új, szép színházában. A várad közönséget mégegyszer óhajtom látni.

És ez az óhaja Blaha Lujzának beteljesedik. Bizonyára zsufolt ház ovációja fogja üdvözölni a Piros bugyelláris előadásán. Szombaton a Kurucz fúrfang főszerepében fog fellépni, vasárnap pedig híres alakítását, a Télen című népszinműben mutatja be újból.

TÁVIRATOK.

Bosnyák-küldöttség a királynál.

Bécs, május 5. Ő felsége ma kihallgatáson fogadta a bosnyák mohamedánok küldöttségét, mely memorandumot nyújtott át — elsorolva abban összes panaszukat, A király nagyon kegyesen fogadta a küldöttséget és megígérte, hogy megvizsgálja panaszait.

Gagern tábornok meghalt.

Bécs, május 5. Gagern Ottó báró lovassági tábornok, osztrák testőrségi kapitány, hirtelen elhunyt.

A keszthelyi családirtó.

Nagykanizsa, június 5. (Saját tudósítónktól.) Ma kezdte meg az esküdtszék Laskay gyermekgyilkos bünperének tárgyalását. A daliás természetű vádlott ártatlannak vallja magát s az elnök kérdéseire kijelentette, hogy nem adott mérgezett orvosságot gyermekeinek, csak ellenségei sodorták bajba, hogy így helyette örökölhessenek. A tanúk mind Laskay ellen vallottak.

Miért kötöttek békét a burok ?

London, május 5. A Times jelenté Pretóriából e hó 2-ról: A Vereeningben összegyűlt burok a megbizottaknak a megadásról szóló okirat aláírására vonatkozó felhatalmazását megelőzőleg kimondották vereségük elismerését. A hozott határozatban kijelentik, hogy csak azért egyeztek bele függetlenségük fel-

adásába, mert az angol kormány kijelentette, hogy nem tárgyal tovább, — hanem diktálja a feltételeket, továbbá, mert tekintetbe vették a veszteségeket, a mely ugy a burokat, mint az angolokat érték, mert belátták, hogy lehetetlen hadifogságba esett társaikat valaha visszakapniok és végül azért, hogy fajuk fennmaradását biztosítsák.

Az eskütéri hid megnyitása.

Budapest, június 5. (Saját tudósítónktól.) Az eskütéri hidról megjelent rémhírekkel szemben illetékes helyről kijelentik, hogy a hid 1903. őszén okvetetlenül átadható lesz a forgalomnak.

Gyűjtés a buroknak.

Bécs, június 5. Botha bur vezér többed magával Európába érkezik, hogy gyűjtést indítsanak bur családok érdekében. Botha kijelentette, hogy a békekötés volt élete legnagyobb boldogsága.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A kasszafuró orvos.

Dr. Tomka Samu bűntársa.

Budapest, június 5.

(Saját tudósítónktól.) Ez év január havában a fővárosban öngyilkossá lett dr. Tomka Samu. Tomka dr., aki a börtön elől menekült a halálba, Wertheim szekrényét betörés ellen biztosította a Trieszti biztosító társaságnál 192 ezer koronára s hogy ezzel a summával gazdagodjék, furfangosan „önbetörést” követett el, de a dolog kitudódott és a börtön elől a halálban keresett menedéket.

Tomka illetően megmenekült az igazságszolgáltatás elől, de elfogták testvérét. Marót Sándort, aki bűntársa volt az öngyilkos Tomkának. Ugyanis a 150.000 koronányi értékpapirokat együtt adták el Bécsben és a pénzt nála meg is találták. Marót Sándor ellen mára tüzték ki a büntetői végtárgyalást Agarasztó bíró elnöklése alatt. A ritka érdekességű tárgyaláson jelen volt özv. dr. Tomkáné is Pollák Illás dr.-ral a börtönből elővezetett vádlottat Friedman Bernáth dr. védi.

A betörés, mely Tomka lakásán történt abban az időben esett meg — mikor az orvos és neje Badenben mulattak december havában. Onnan január 6-án jöttek meg és lakásukat kifosztva találták és a pénzszekrényből 100.000 korona értékpapír hiányzott, a mellett, hogy minden össze volt törve a szobában. Dr. Tomka jelentést tett a rendőrségnek, de minden biztosítva volt és ez volt a jó.

Mikor Tomka feleségét, Amberg Adélt elvette, 100.000 korona hozományt kapott. Már régebben rosszban törhette a fejét, mert a eselődök szerint gyakran bezárkózott és folyvást manipulált a szekrénye körül. Badenbe is csak azért utazott, hogy a tervét végrehajthassa. — Időközben a magával vitt értékpapirokat 80 ezer koronáért eladta Bécsben. A dolog azonban kitudódott és Tomka — előre sejtve a bajt — kétségbeesésében levetette magát egy ház negyedik emeletéről. Erre aztán Marótot tartóztatták le, akinek bűnössége nyilvánvaló volt.

A törvényszék a tegnapi tárgyaláson mintegy tíz tanut hallgatott ki, akik nagyrészt mind Marót ellen vallottak.

Még mintegy tíz tanu kihallgatása van hátra és így ítéletet csak ma hoz a törvényszék.

§ **A nagyerejű Krauz.** Krauz Mórnak nem csekély bajokat okoz néha-néha az ő tulságos testi ereje. Kitor belőle olykor a virtuskodás és a vége az, hogy becsukják, mint az épen tegnap is megtörtént. Krauz Mór a mult esztendőben azt állította egy a főkapitánysághoz intézett feljelentésében, hogy Bogdán Gyula 12. számn rendőr szolgálati idő alatt rendszeresen a kocsmákban iszik. A rendőr ellen nem bizonyult be a vád, tehát felmentették, de Krauz Mórnak lett baja belőle, mert rágalmozás miatt kellett néhány napot ülnie. Egyszer aztán, mikor már vége volt az ügynek, Krauz Mór épen akkor tért be egy kocsmába, amikor Bogdán Gyula rendőr egy pohár bort hajtott fel. Nekirontott a régi ellensége és erővel a főkapitány elé akarta cipelni, a ki természetesen védekezett, mialatt a harcias Herkules egyre oszto-gatta neki a pofonokat. A karszalagját tépte le a rendőrrel és azzal állított a főkapitány elé, de ezzel megint csak azt érte el, hogy a debreczeni királyi törvényszék hatóság elleni erőszak czimén, a tegnapi főtárgyalás után Krauz Mór 14 napi elzárásra ítélte.

§ **Verekedő asszonynépség.** A debreczeni kir. törvényszék előtt egy fiatal, jó képű nőszemély ült tegnap délelőtt, súlyos testisértéssel vádolva. A súlyos testi sértést öngyilkossága egy másik hölgy ábrázatán követte el és nem csekély dolgot adott ugy a törvényszéknek, mint az orvos szakértőnek, annak a megállapítása, vajjon súlyos, vagy könnyű testi sértés volt-e az, amit a másikon ejtett. *Jokó Anna és Tóth Györgyné h.-nánási lakosok egy udvaron laktak és — ami nem ritka eset — nem a legjobb lábon áltak egymással. Egy izben Jokó Anna olyan heves vitába keveredett Tóthnéval az egyikőjük tisztos volta fölött, hogy a vége az lett a dolognak, hogy egy bádogkanna, meg egy kődarab röpült Tóthné fejéhez, 20 napon tul gyógyuló sebet ejtve a bal arcán. A kir. törvényszék Szeőke István dr. elnöklése alatt tegnap ült törvényt a veszedelmes lány fölött és Jokó Annát egy havi fogházra ítélte. A vádlott az ítélet ellen felebbezett.*

§ **A czinkostársak.** A debreczeni kir. törvényszék előtt két czinkostárs állt tegnap délután, az egyik lopással, a másik bűnrészességgel vádolva. *Molnár Albert debreczeni gazdaembereknél szolgált Gavallér György és mivel a háznál soknak találta a vagyont, pusztítani kezdte a maga módja szerint. Lopott szalonnát, buzát, szalmát, egyszóval mindent, ami utjába akadt. Ezen aztán ugy adott tul, hogy átadta Balog Istvánnak, aki értékesítette a lopott tárgyakat. A főtárgyaláson Molnár Albert Gavallér ellen elejtette a vádat, tehát őt felmentették, Balog István azonban nem szabadult ilyen könnyen, amennyiben egy napi elzárásra ítélte a törvényszék.*

REGÉNYCSARNOK.

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Irta: Jablonczay Kálmán.

IV.

13

A szenvedély rabja.

(Folytatás.)

A visszautasított férj látta, hogy itt hasztalan minden, üdvözlés nélkül, komor arccal eltávozott az ebédlőből.

A küszöbnél azonban ismét megállott és gyorsan visszatekintett, de ebben a tekintetben most már nem szerelmi vágy csillámlott meg, hanem a gyűlölet.

Az asszony olvasott a férj villámló tekintetében, kissé összeresztett és gyorsabban mint máskor, szobájába sietett.

Egy fél óra mulva megszólalt a hívó csengő, — mely az én fülkémbe szólt.

A hívó-jel urnóm szobájából jött.

Azonnal futottam a parancsra.

— Bebeléptem a fehér szobába — mert urnóm hálószobájában minden hófehér volt, a butorok, szőnyegek és minden tárgy, mely egy lakásban szükségeltetik.

Urnóm kicsiny márványasztala előtt ült és idegesen irt valamit egy elefántcsont papírra. Mig levelét be nem fejezte, fel sem tekintett onnan — majd mikor készen volt vele, borítékba zárta s bedobta egy záros fiókba, melynek kulcsát aranyos tüszőjébe rejtette el.

En ott álltam a betett ajtó közelében.

(Folyt. köv.)

KIVÁLÓ ERŐSÍTŐSZER

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.

SOMATOSE

hushól készült és ennek tápanyagát tartalmazó íztelen, könnyen oldódó Albumose készítmény a legkiválóbb erősítő szer

gyenge és a lapátkozásban elmaradottaknak, ideg-, mell- és gyomorbetegeknek, betegágyasoknak, angolkorban szenvedő gyermekeknek, hát-lőknek, nemkülönben

vas-Somatose

alkjában a sápkórosoknak

lesz ajánva az orvosok által. Vas Somatose nem egyéb, 2% vas-összetételű vas-, a melyen alkibán a vas az emberi testben van jelen, tartalmazó Somatose Somatose rendkívül gazdag az érvényes. Raktáron van az összes gyógyszer-tárakban és gyógyszerkereskedésben.

APRÓ HIRDETESEK

Minden apró hirdetés, a mely 10 szót tartalmaz, e rovatban husz fillérért lesz közzétéve: Minden további szó közzétételét 4 fillérért eszközöljük. Vidéki tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a levélbélyeg a válasza beküldetik. Vidékiek az utalvány szelvényére is rávezethetik a hirdetéseket.

A KI
eladni vagy venni kíván
butort földet
bort szőlőt
üzletet
házat stb.
szobaleányra
szolgállóra
kocsisra
házmesterre
háztartásra
nevelőre

gazdasszonyra
szakácsnőre
stb.-re
van szüksége
adja fel hirdetését
a
„SZABADSÁG”
kiadóhivatalánál.
Kiadó uri lakás
a Morgó-utca 25. számú
házban, külön udvarral
és kerttel, mely utcai
udvari szobákból és mel-
lékhelyiségekből áll.

Vaj,
naponta friss
kilója 1 frt. 20 kr-ért
kapható
DEUTSCH LAJOS
fűszer kereskedésében
Piacz-u. 38.

Legalkalmasabjándék
egy fényképező kamra,
Kellemes szórakozás és

hasznos időtöltés. Ingyen-
oktatás és utasítás. Tes-
sék árlapot kérni

Komáromi József fényké-
pészeti szaküzletéből Deb-
reczen, Piacz 12.

Hol a jó és olcsó!

Fazekas Kálmánál
Hatvan u. 4 sz. (Koszor-
us-ház), hol mindennemű
földfestékek valamint pil-
lanat alatt száradó szo-
bapadló és butor lak-
kok, firnisz, vékony és
vastag asztalos enyv 38
kr. kilója és minden e
szakmába vágó cikkek
olesóbban mint bárhol a
nagyérdemű közönség ren-
delkezésére állanak.

Beirónó,

a ki könyvelni is tud,
kerestetik. Írásbeli
ajánlatok a vasbutor
gyárba, Piacz-utca
83. sz.

Hirdetéseik
felvételnek

a
kiadóhivatalban
Csapó-utca 9.

Moly, kár ellen biztosító
megóvó intézet

VÉGH GYULA

szücsmester,

Debreczen, Gróf Dégenfeld (Rózsa-
ter 3. sz. Szikszai-ház.)

Van szerencsém a nagyérdemű köz-
önségbecsesfigyelmét felhívni elsőrangú
szücs-műhelyem berendezésére, ahol
elvégeztetők mindenféle teli ruhák nyári
gondozását, u. m. utazó bundák, láb-
védők kocsis takarók, szőnyegek, női-
és férfi felöltők stb. a legnagyobb fel-
ügyelet mellett elfogadok. Műhelyem pon-
tos és szoliditásáról méltóztassék meggyő-
ződni. Anyaralásra beadott ruhák tüze-
ellen biztosított helyen tartatnak.

Levelező-lapok czímemre kül-
dése után hazhoz is elküldök.

Megérkeztek!

A legszebb tavaszi ujdonságok

női divatszövetekben

Bluz selymekben,
Tennis, chiné és
De laine szövetekben,
napernyőkben.

Szabó Lajos fiai

üzégnel,

Debreczen — Rózsa-ter.

Haszonbérbeadási árverés.

A debreczeni ev. ref. collegium gaz-
dasági tanácsának határozata alapján az
1902. évi október 1-től számított három,
esetleg hat évre a collegium tulajdonát
tevő alább felsorolt ingatlanokra folyó
1902. évi június 20-ik napján d. u. 3 óra-
kor a collegium háznagyhi hivatalában
haszonbérbeadási árverés tartatik meg és
pedig a József kir. herceg-utca 42. sor-
számú ház utáni, jelenleg Mólnár Károly
által haszonbérbelet 10 hold 778 négyszögöl
ondódi és ugyanezen ház utáni, jelenleg
Sári Márton által haszonbérbelet 11 hold
1312 négyszögöl ujosztású földre, — a
Széchenyi-u. 27. és 29. sorszám alatt je-
lenleg Mólnár Károly által haszonbérbelet
6 hold 138 négyszögöl és 8 hold 500
négyszögöl területű házutáni ondódi
földre, — a Péterfia-u. 31. és 33. sor-
szám alatt jelenleg Tömösvari Mihály
által haszonbérbelet házutáni 20 hold terü-
letű ondódi földre, — az Armós Bálint-
féle ondódi földekből eddig Szodrai Ist-
ván által haszonbérbelet 1 hold 1306 négy-
szögöl, — Szilágyi Mihály által haszon-
bérbelet 5 hold 921 négyszögöl, — Szilá-
gyi János által haszonbérbelet 2 hold 256
négyszögöl birtokra, végül Tóth György
által eddig haszonbérben tartott 22 hold
1490 négyszögöl banki kaszáló birtokra.

A közelebbi feltételek a collegium
háznagyhi hivatalában bárki által addig is
megtekinthetők.

Debreczen, 1902. június 4-én.

Az Elnökség.

MIHALOVITS J. gyógyszertára

a "kigyóhoz,"

DEBRECZEN, Főpiacz.

A városházzal szemben

Ajánlja:

„HARMAT CRÈME“

arczéptítő, és bőrápoló kenőcsöt, mely
teljesen artalmatlan, nem zsiroz, tehát
nappal is használható s az arcznak üde-
sét, finomságot s hamvasságot kölcsönöz.
Az arcot tisztítja és fehérti. Kiváló ered-
ménytel használható arczörösség, máj-
folt, sömör, szeplő, s egyéb bőrtisztá-
lásánál valamint napégte és szél ki-
fujta arcznál s kéznél.

1 tévely Harmat crême ára: 1 korona
Hozzá való Harmat szappan 1 drb. 70
fillér. Ajánlja továbbá HARMAT ARCZ-
PORÁT (pouder) mely készítmény az arc-
nak üde, ifju szint kölcsönöz s nem rontja
az arczbőrt. Kitünő illata, teljesen artal-
matlan volta, valamint finomsága által ve-
tekedik bármely más hasonló készítménnyel.
Jól tapad, s igen jól fed.

Kapható: fehér, rózsas és crême színben
Próbadozka HARMATPOUDER ára: 50
1. Nagyobb doboz 1 kor. és 2 kor.

Ajánlja továbbá következő arczporait:
Berlini tettepouder [3 féle színben] próba-
doboz 40 fill. nagyobb doboz 1 kor. s 1 kor,
60 fill. Veloutin pouder [3 féle színben]
próba doboz 60 fill. — Nagyobb doboz 4
pn. korona.

„DURABEL“

zöld fedéllemez, tartósságra és czélszerűsége nézve

felülmulhatatlan.

Carbolineum, Kátrány, Kocsikenőcs,
elszigetelő lemez, aszfalt és kőfedél-
lemez:

John-féle szab.

Kéménytoldok, Kémény-ajtócskák, lég-
mentes zárral, padlás-ablakok kovácsolt
vasból kapható

LUKÁCS VILMOS-nál DEBRECZEN,
Hatvan-utca 5.

Melocó Péter betou és czement-áru gyáranak képviselése.